

ARVOKKAAT MOREENIMUODOSTUMAT

- Mormi -alue
- Reunamoreenivalli
- Natura 2000 -alue

0 500 m

GTK

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupa nro 197/MYY/2005
 Suojelualueet © Suomen Ympäristökeskus

1553000

1554000

1555000

6802000

6801000

6800000

6799000

6802000

6801000

6800000

6799000

1553000

1554000

1555000

KAUNISMÄKI

HARJAVALTA, KIUKAINEN, NAKKILA

Tietokantatunnus: MOR-Y02-002 **Muodostumatyyppi:** Drumliini

Arvoluokka: 3 **Karttalehti:** 1143 04 **Alueen pinta-ala:** 48,7 ha
Korkeus: 45 m mpy **Alueen suhteellinen korkeus:** 22,5 m **Muodon suhteellinen korkeus:** 23 m

Moreenimuodostuman sijainti: Kaunismäki sijaitsee Harjavallan, Kiukaisten ja Nakkilan kuntien rajakohdassa Nakkilan Matomäen kylässä noin 500 metriä Tattarajoesta länteen.

Geologia

Nakkilan peruskarttalehden maa-alasta on 3,4 prosenttia moreenimuodostumia. Muodostumia on laajalla alueella Nakkilan kirkonkylässä ja siitä etelään, jossa ne kohoavat metsäisinä mäkinä viljelyspelloilta. Suurin osa muodostumista on ilmeisesti drumliineja, sillä ne ovat pohjamoreenia ja muodoltaan vaihtelevan virtaviivaisia (esim. Kaunismäki, Tuohistonmäki ja Vuohimäki). Muodostumien korkeus vaihtelee 5 - 27 m, pituus 300 - 1500 m ja leveys 250 - 800 m. Moreenin paksuus drumliineissa vaihtelee 10 - 40 metriä. Näitä drumliineja edustamaan on inventointiin otettu Kaunismäki. Kaunismäki on kartta-alueen muiden suurimpien muodostumien tapaan suuntautunut muinaisen mannerjäätikön virtaussuunnan (330 - 350 astetta) mukaisesti luoteesta kaakkoon. Muodostuman suurin leveys on lähes 400 metriä ja pituus lähes 1500 metriä. Pintalohkareisuus koko alueella on varsin vähäinen. Drumliineille usein tyypillistä proksimaaliosan kalliopaljastumaa ei muodostumassa ole. Rinteet ovat selkeät ja paikoin varsin jyrkät. Muodostuman päällä, sen korkeimmalla kohdalla on rantakerrostuma korkeustasossa noin 45 metriä mpy. Kaunismäen alueella on muutamia pieniä maa-aineskuoppia. Kaunismäen, kuten alueen muidenkin drumliinien aines on melko pitkämatkaista, sillä siinä esiintyy kohtalaisen runsaasti peruskallioalueen kiviä. Muodostumasta on tehty kaksi tutkimuslinjaa sen poikki, jossa maapeitteen paksuus on 20 - 23 metriä, ja toinen tutkimuslinja muodostuman pituusakselin suuntaisesti, jossa maapeitteen paksuus vaihtelee 25,5 metristä proksimaaliosan korkeimman kohdan 28,5 metriin. Muinaisen mannerjäätikön sulaessa jäi kartta-alue kokonaisuudessaan nykyistä paljon laajemman Itämeren peittoon. Itämeressä oli sen merellinen muinaisvaihe, Yoldiameri, vaihtumassa Ancyclusjärveksi. Maankohoaminen on nostanut silloisen rannan tasolle, jonka korkeus on nykyään runsaat 160 metriä mpy. Kaunismäen drumliini on siis syntynyt subakvaattisesti yli 110 metriä syvään veteen (Kejonen et al. 1988).

Biologia

Kaunismäen pohjoisrinteellä Nakkilan puolella on nuorta männikköä, hakkuuta, tiheää nuorta kuusikkoa ja nuorta tiheää mänty-lehtipuumetsää, jossa on mm. vuohenputkea, lehtokortetta, kevätlinnunhernettä ja taikinamarjaa. Mäen itärinteellä, Harjavallan alueella on laaja varttunut tuoreen kankaan hieman erikäs rakenteinen kuusivaltainen metsä, jossa kasvaa myös mäntyä ja vähän koivua sekä mm kevätlinnunhernettä. Itärinteessä ja osin mäen laellakin Torisevan talosta koilliseen niin ikään Harjavallan puolella on varttunutta metsää, jossa mäen päällä kasvaa lähinnä mäntyä ja alarinteessä kuusta. Alueen eteläosassa Harjavallan puolella on melko varttunutta tuoreen kankaan kuusivaltaista metsää, nuorehkoa mäntyvaltaista metsää, kasvatusmännikköä ja melko varttunutta tuoreen kankaan mänty-kuusimetsää. Kiukaisissa maantien länsipuolella on hakkuuta. Maantiestä pohjoiseen mäen länsirinteen yläosassa on kasvatusmännikköä, mäntytaimikkoa ja koivutaimikkoa, jossa kasvaa myös männyntaimia. Rinteen alaosassa on varttunut tuoreen kankaan harva kuusikko.

Maisema ja muut arvot

Kaunismäki hahmottuu selkeästi ja kauas korkeana ja metsäisenä mäkenä ympäröiviltä tasaisilta savipelloilta. Ympäristöön ei kuitenkaan avaudu maisemaa muualta kuin aivan alueen rajoilta. Lähiympäristö on satakuntalaista peltomaisemaa. Sisäinen maisema ei ole erityinen. Alueen länsirajauksen kohdalla on edustavia muinaishautoja ja niiden opastekyltti. Suojelualueita ei ole inventoidun muodostuman alueella, mutta noin 700 metriä lounaaseen sijaitsevat Uotinmaankallion diabaasilehdot (LHO020029) ja Torisevankulman kalliot, arvokas kallioalue (KAO020210).

Kirjallisuutta

Kejonen, A., Sten, C-G. & Paukola, T. 1988. Nakkila. Maaperäkartta 1 : 20 000 selitys. Karttalehti 1143 04. Geologian tutkimuskeskus.